

Brüsszel, 2015.7.28.
COM(2015) 366 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

az Alpok-régióra vonatkozó európai uniós stratégiáról

{SWD(2015) 147 final}

1. BEVEZETÉS

Az Alpok-régió egyike a világ leggazdagabb térségeinek, továbbá egyedi földrajzi és természeti jellemzőivel Európa gazdaságilag legdinamikusabb, leginnovatívabb és legversenyképesebb térségei közé tartozik. Ugyanakkor a régió olyan komoly kihívásokkal is szembenéz, amelyekre közös választ kell találni:

- a gazdasági globalizáció, mely megköveteli a területtől, hogy versenyképesség és innováció szempontjából kiemelkedjen,
- a demográfiai trendek, melyeket különösen az öregedés, a hegyvidéki területek alacsony népsűrűsége és az új migrációs modellek összesített hatásai jellemeznek,
- az éghajlatváltozással szembeni nagyfokú sebezhetőség és annak környezetre, biológiai sokféleségre és az Alpok-régióban élők életkörülményeire gyakorolt, előrelátható hatások,
- az energiaügy terén a kereslet fenntartható, biztonságos és elérhető áron történő kezelésével és kielégítésével összefüggő kihívás,
- az Alpok-régió mint tranzitrégió különleges földrajzi elhelyezkedése Európában,
- a nagyfokú szezonális, különösen néhány turisztikai területen.

Jelentősek továbbá a régió belüli különbségek (pl. a hegyvidéki területek és az Elő-Alpok között).

Az Európai Tanács a 2013. december 19–20. közötti ülésén felkérte a Bizottságot, hogy a tagállamokkal együttműködve 2015 júniusáig dolgozza ki az Alpok-régióra vonatkozó európai uniós stratégiát (EUSALP), a régió belüli együttműködés szilárd háttérére építve. A stratégia kb. 80 millió embert fog érinteni hét ország 48 régiójában (lásd a mellékletben található térképet), mely országok közül öt uniós tagállam (Ausztria, Franciaország, Németország, Olaszország és Szlovénia) és kettő nem uniós tagállam (Liechtenstein és Svájc). A makroregionális stratégia területi hatályaként javasolt földrajzi terület különösen jól szolgálja az Alpok-régió fenntartható fejlődését, az Európán belüli növekedés előmozdítását, valamint a hegyvidéki és az Alpok-széli területek közötti kölcsönös szolidaritást.

A stratégia a következő tematikus szakpolitikai területeket fogja át: 1. gazdasági növekedés és innováció, 2. mobilitás és összeköttetés, és 3. környezet és energiaügy.

A stratégia profitálni fog az alpesi régiók tagállamok által támogatott aktív szerepvállalásából és a térségben már meglévő, nagy számú együttműködési struktúrák tapasztalatából, és építeni fog az az előtt elért eredményekre, hogy a Bizottság megkezdte volna a stratégia kidolgozását¹.

2. KIHÍVÁSOK ÉS LEHETŐSÉGEK

A fent ismertetett előkészítő munka segítségével azonosították azokat a fő kihívásokat, amelyeknél hasznos lehet a makroregionális válasz. A stratégia végrehajtásában résztvevő partnerek támaszkodhatnak a régió gazdasági dinamizmusa és versenyképessége kínált lehetőségekre, nagy értékű természeti és kulturális erőforrásaira, valamint a hosszú múltra visszatekintő együttműködésre.

¹ Lásd a cselekvési terv bevezetőjét.

Innováció és kkv-k: A régió néhány korláttal néz szembe a következő területeken:

- az Alpok-közi kutatási és innovációs együttműködés,
- a meglévő kutatási és innovációs (K+I) eredmények hasznosítása,
- a területileg széttöredezett helyi piacok,
- a társadalmi egyenlőtlenségek az innovációban,
- a finanszírozási lehetőségek,
- az infokommunikációs technológiák (ikt) és az általános érdekű szolgáltatások,
- a vidéki térségekből az ottani gyenge infrastruktúra miatt kiinduló erős migráció, és
- az alkalmazott kutatási eredmények piaci hasznosítása.

Ugyanakkor a régió a K+I terület globális kulcsszereplőinek is otthont ad, ami erős potenciált kínál a további globális fejlődéshez. A régió különböző részeiben a kis- és középvállalkozások (kkv-k) jelentős tömörülései figyelhetők meg, közülük sokan klaszterekbe rendeződnek, olyan területi gazdaságot kiépítve, amely szilárd alapot nyújt az intelligens szakosodási stratégiákra épülő innovációhoz, és lehetővé teszi a vállalkozásoknak, hogy versenyképesebbé váljanak a régió számára különösen fontos területeken (mint pl. az energiaügy és a zöld technológiák, a mechatronika és a gépészet; a vegyészet és az új anyagok; valamint az ikt).

Mezőgazdaság és erdészet: A termékek, ideértve a hegyvidéki termékeket és a minőségi termékeket, valamint a mezőgazdaságra és az erdészetre épülő szolgáltatások jelentős potenciált kínálnak (pl. a biogazdaság számára) az egész értéklánc mentén (pl. a gyógyszerágazatban és a faépítészeti ágazatban). Az értéklánc felsőbb szintjein lehetőségek nyílnak a régió vidéki és városi részei közötti együttműködésre. A mezőgazdasági termelők hozzájárulnak a fenntartható területgazdálkodáshoz, és „ökoszisztéma-szolgáltatásokat” nyújtanak.

Turizmus: A régió a turizmus kulcsfontosságú célállomása, különösen télen, azonban a turisták régió belüli megoszlása meglehetősen egyenetlen. Ezen javítani lehetne a fenntartható és elérhető turizmushoz való egyeztetett megközelítéssel, különösen a K+I, a kkv-k bevonása, valamint a munkaerő képzése révén. Ez elősegíthetné a földrajzi és szezonális megoszlás javítását a régió turizmuspiacán, ezzel egyidejűleg növekedést és munkahelyeket teremtve.

Közlekedés és összeköttetés: A régió jelentős európai keresztút, azonban tranzittérségként akadályt jelent a tranzeurópai közlekedési hálózat számára. A közúthálózat számos folyosója hamarosan telítetté válik, ami komoly egészségi problémákat okoz (zaj és levegőszennyezés). A fő kihívások közé a következők tartoznak:

- a növekvő forgalom,
- nincs harmonizált szabályozás az áruszállításra vonatkozó politikák tekintetében, és
- a közúti áruszállítás nagy aránya.

Továbbá, mivel a levegőminőség sok térségben rossz, hasznos volna a közlekedési intézkedéseket összehangolni a regionális fenntartható mobilitási tervekkel, a regionális levegőminőségi tervekkel és a levegőszennyezés csökkentésére irányuló nemzeti programokkal, a közöttük levő koherencia javítása és a szinergiák növelése céljából. Kihívást jelent még a távoli és az elnéptelenedő területek megközelíthetősége számos olyan területen, ahol a tömegközlekedést (elsősorban a helyi vasutakat) modernizálni kell. Meg kell teremteni az egyensúlyt az összeköttetés és a körültekintő földhasználat között. A fenntartható közlekedéssel kapcsolatos projektek népszerűsítésével és elősegítésével kapcsolatok

alakíthatók ki az Alpok központi területei és a környező régiók között, valamennyi fél előnyére. A makroregionális szintű e-összeköttetés (különösen a nagy sebességű internettel) új technológiai lehetőségeket is megteremtene a szolgáltatások fejlesztésére és a vállalkozások decentralizálására.

Környezet és kulturális örökség: Az Alpok a Földközi-tenger után a biológiai sokféleség tekintetében Európa második legnagyobb tartaléka, és egyik legfontosabb víztartaléka. A kulturális és történelmi örökség szintén a régió egyik legnagyobb értéke. Ezeket az erőforrásokat széles körben használják, és erős versengés folyik a föld és víz olyan célokra való felhasználásáért, mint pl. az energiaipar, a háztartások, a turizmus, a mezőgazdaság, az erdészet és az ipar. Ez kétségtelenül kihívást jelent a fenntartható fejlődési minták felkutatásában és hatást gyakorolhat az ökoszisztémákra. Az intenzív földhasználatnak negatív hatása van a környezetre, a távoli területek népességcsökkenése drámai hatást gyakorol a talajstabilitásra, a biológiai sokféleség és a kultúra megőrzésére. Tekintettel az éghajlatváltozásnak az Alpok víztartalékaira gyakorolt hatásaira, jelentősen fokozni kell a tevékenységeket ezen a területen.

Éghajlatváltozás és kockázatmegelőzés: A régió nagyon sebezhető az éghajlatváltozás hátrányos hatásaival szemben, és különösen magas az áradásoknak, a földcsuszamlásoknak és a víztartalékok változásának kockázata. A leginkább sebezhető ágazatok a turizmus, a mezőgazdaság és az erdészet, melyeket közvetlenül érint a globális felmelegedés és a szélsőséges időjárási események. Ezeket a kockázatokat csökkentheti az európai, nemzeti és regionális politikák közötti koordináció javítása, valamint a makroregionális szinten koordinált intézkedések korai végrehajtása.

Energia: A támogatási programok, valamint a megújuló energiák és az energiahatékonyság nem pénzügyi akadályaival kapcsolatos európai, nemzeti és regionális politikák országoként eltérőek és fokozottabb összehangolást igényelnek. Növelni lehetne a meglévő vízerőművek hatékonyságát, és mérlegelni lehetne a megújuló energia más forrásait. Az energiahatékonyság lehetőségeket kínál a szolgáltatások dekarbonizációjára irányuló technológiai, tanácsadási és építési beruházások megvalósítására, segítve a régiót abban, hogy vezető szerepre tegyen szert a K+F és a megújuló energiaforrások terén, amit a karbonszegény technológiára való áttérést támogató éghajlatvédelmi intézkedések számának növekedése indokol. A fokozott együttműködés olyan jövőbeli lehetőségeket segíthet megteremteni a régió számára, amelyek kihasználásával villamosenergia-tárolóként működhet a legmagasabb terhelési időszakokban, és olyan eszközöket és eljárásokat tud kidolgozni, amelyekkel megteremthető a megfelelő egyensúly a fenntartható energiatermeléshez fűződő érdekek, valamint az egyéb földhasználati és -védelmi funkciók között.

Intézményi kérdések: A hosszú múltú visszatekintő együttműködés nagyszámú helyi struktúrákat is eredményez, melyek egymástól eltérő földrajzi és tematikus hatókörökkel és különböző irányítási rendszerekkel működnek. Ezért hasznos lenne javítani az érintett szereplők közötti koordinációt, ami biztosítaná a meglévő kezdeményezések ellentmondásmentességét, a hiányosságok felszámolását, a kettős finanszírozás elkerülését és a finanszírozás, beleértve a pénzügyi eszközök összehangolását. Ez a megközelítés várhatóan arra fogja ösztönözni a résztvevőket, hogy lépjenek túl a nemzeti határokon, az ágazati és kulturális korlátokon, csökkentve az ágazati politikák, a különböző szereplők és a különböző kormányzati szintek közötti elkülönülést.

3. VÁLASZLÉPÉS: CSELEKVÉSI TERV

A makroregionális stratégiák azáltal kezelhetik ezeket a kihívásokat és lehetőségeket, hogy keretet nyújtanak a közös vagy összevont intézkedések számára, és a magasabb hozzáadott érték biztosítása céljából összefogják a regionális intézkedéseket és szereplőket. A makroregionális stratégiák hozzáadott értékéről szóló jelentésében² a Bizottság azt javasolta, hogy az új makroregionális stratégiák korlátozott számú, pontosan meghatározott célkitűzésre összpontosítsanak, összhangban a makrorégió fokozott, magas szintű együttműködés iránti stratégiai igényeivel. Ez a megközelítés csak abban az esetben alkalmazható, ha az EU részvétele megfelelő, és megerősíthetők a meglévő uniós horizontális szakpolitikák.

Ennek megvalósítása érdekében (az adott esetben aktualizált és felülvizsgált) közleményt kísérő gördülő cselekvési terv kerül végrehajtásra. A terv három, egymástól függő tematikus célkitűzés köré épül, melyek a következőkre fókuszálnak:

1. méltányos hozzáférés a munkalehetőségekhez, a régió nagyfokú versenyképességére építve,
2. fenntartható belső és külső elérhetőség,
3. inkluzívabb környezeti keret, valamint megújuló és megbízható energiamegoldások a jövő számára.

Átfogó célkitűzésként pedig:

4. szilárd, makroregionális irányítási modell kiépítése a régióban az együttműködés és az intézkedések koordinációjának javítása céljából.

Minden egyes célkitűzésen belül számos intézkedés került azonosításra, melyek támogatják az uniós szakpolitikai célkitűzéseket, ideértve a területi dimenzióval rendelkezőket.

Az egyes szakpolitikai területekre vonatkozó célkitűzéseket és intézkedéseket az alábbiakban ismertetjük³.

3.1. Méltányos hozzáférés a munkalehetőségekhez, a régió nagyfokú versenyképességére építve

Ez a célkitűzés az Alpok-régió belüli versenyképesség, jólét és kohézió javítására fókuszál.

A legfőbb intézkedések a következők:

(1) 1. intézkedés: Hatékony kutatási és innovációs ökoszisztéma kialakítása

A kutatási és innovációs eredménytábla szerint az Alpok-régió belüli több államban és régióban magas az innovációs szint, és többségük intelligens szakosodási stratégiákat dolgozott ki. Ez jó kiindulási pontot nyújt egy olyan rendszer kidolgozásához, mely a régió szempontjából különösen releváns tematikus kérdésekre (mint pl. mezőgazdaság, erdészet, turizmus stb.) fókuszál és összekapcsolja az egymást kiegészítő előnyöket.

(2) 2. intézkedés: A stratégiai ágazatok gazdasági potenciáljának növelése

A kkv-k az Alpok-régió gazdaságának és munkaerőpiacának fontos részét képezik. Folyamatos

² COM(2013) 468 final, 2013.6.27.

³ Az intézkedéseket és a célkitűzéseket részletesebben a kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum tartalmazza.

munkára van szükség a változó keretfeltételekhez való alkalmazkodáshoz, az innovációs készség és a versenyképesség megőrzéséhez a fenntartható fejlődés biztosításán keresztül. A mezőgazdasági és erdészeti termékek és szolgáltatások (az értéklánc egészében), valamint új értékláncok teremtése a biogazdaság és bioalapú termékek, valamint a turizmus, az energiaügy és a high-tech ágazat terén azok az alpesi régióra jellemző stratégiai ágazatok, melyekben a kkv-k versenyképesebbé és fenntarthatóbbá válhatnak.

(3) 3. intézkedés: A munkaerőpiac, az oktatás és képzés megfelelőségének javítása a stratégiai ágazatokban

Európa többi részéhez képest az Alpok-régióban kedvező a munkaerő-piaci helyzet, több földrajzi területen is magasak a foglalkoztatási ráták. Ugyanakkor a stratégia segítséget nyújthat a régió jelentős területeinek ahhoz, hogy jobban hozzáférjenek a megfelelő kompetenciákkal rendelkező, szakképzett munkaerőhöz, és ahhoz, hogy kezeljék az elnéptelenedés által sújtott távoli területeken az „agyelszívás” problémáját. A stratégia elősegítheti a fiatalok munkalehetőségeihez való hozzáférést is. Ezek az előnyök a személyek szabad mozgásának fenntartásán múlnak.

3.2. Fenntartható belső és külső elérhetőség

E célkitűzés a régió belüli és az Európa többi területével való közlekedési összeköttetés fenntarthatóságának javítására irányul. A régió fejlesztéséhez egymással összekapcsolt, fenntartható közlekedési és szélessávú hálózatok szükségesek. Az együttműködés javítása csökkentheti a szűk keresztmetszeteket, és teljessé teheti az infrastruktúrahálózatokat és a szabályozási kereteket. A forgalom és a multimodális közlekedés összehangolt nyomon követése növelheti a versenyképességet, és javíthatja az emberek jólétét a térségben.

A legfőbb intézkedések a következők:

(1) 4. intézkedés: Az intermodalitás és az interoperabilitás előmozdítása a személy- és áruszállítás terén

Az Alpokon keresztüli közlekedés környezeti hatásainak csökkentésére irányuló elsődleges célkitűzést össze kell kapcsolni a jó minőségű, helyi szintű összeköttetéssel. Ezáltal biztosítható a régió egészének kiegyensúlyozott gazdasági és demográfiai fejlődése. A transzeurópai közlekedési hálózat, valamint a forgalom közutakról vasutakra való áttelítését elősegítő hasonló projektek célkitűzéseinek megvalósítását elősegítő intézkedések mellett döntő fontosságúak azok a kiegészítő intézkedések, amelyek azt biztosítják, hogy a transzeurópai közlekedési hálózat szakaszai (ideértve a határon átnyúló szakaszokat) is a régió előnyét szolgálják.

(2) 5. intézkedés: Az emberek elektronikus összekapcsolása és a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés előmozdítása

Az Alpok-régió távoli területein sok az alacsony népsűrűségű település, ahol a vezetékesszélessávú összeköttetésekbe való beruházások elmaradása kedvezőtlen hatást gyakorolt a kínált szolgáltatásokra, és ezeken a területeken további elnéptelenedéshez vezetett. A technológia kínál olyan megoldásokat, mint pl. a műholdas szélessávú összeköttetések. Azonban ahhoz, hogy hatékonyak legyenek, ezeket elegendő nagyságrendben kell kiépíteni.

3.3. Inkluzívabb környezeti keret, valamint megújuló és megbízható energiamegoldások a jövő számára

E célkitűzés átfogó célja:

- az Alpok környezeti örökségének megőrzése,
- a régió segítése abban, hogy különféle módon ki tudja aknázni erőforrásait, ideértve az energiát, és
- az éghajlatváltozás előre jelzett hatásainak kezelése, ideértve a jelentős, természeti eredetű kockázatok megelőzését.

A legfőbb intézkedések a következők:

(1) 6. intézkedés: A természeti erőforrások – mint a víz – és a kulturális erőforrások megőrzése és hatékony felhasználása

Az Alpok-régió környezete rendkívül érzékeny az éghajlatváltozás hatásaira. Az erőforrásokat arányosan kell felhasználni. Ennek az intézkedésnek két fő célja van:

- az Alpok természeti és kulturális erőforrásainak mint a minőségi élettérhez elengedhetetlen tényezőknek az erősítése, és
- a meglévő természeti és kulturális erőforrások hatékonyabb felhasználásának biztosítása.

(2) 7. intézkedés: Az ökológiai folytonosság biztosítása az EUSALP-terület egészén

Az ökoszisztémák integritása és működése, ideértve a biológiai sokféleség megőrzését és az ökoszisztéma-szolgáltatások nyújtását, nagymértékben függenek a hatékony ökológiai folytonosság meglététől. Jelenleg csak kis mértékben támogatják az ökofolyosókat és a zöld infrastruktúrát, a nem védett területeken is.

(3) 8. intézkedés: A kockázatkezelés javítása és az éghajlatváltozás jobb kezelése, beleértve a jelentős, természeti eredetű kockázatok megelőzését

Az Alpok-régió geomorfológiai adottságai miatt rendkívül sebezhető a környezeti katasztrófákkal és az éghajlatváltozással szemben. A környezeti katasztrófák tekintetében ez az intézkedés megfelelő és átfogó kockázatértékelésre, valamint egy regionális szintű katasztrófakockázat-kezelési politika megvalósítására fog fókuszálni. Az éghajlatváltozást illetően a fókusz különösen az éghajlatváltozás által várhatóan érintett ágazatok és rendszerek sebezhetőségének átfogó értékelésén, valamint az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást elősegítő regionális stratégia kidolgozásán lesz.

(4) 9. intézkedés: A terület modellértékű régióvá alakítása az energiahatékonyság és a megújuló energia tekintetében

Ez az intézkedés az Alpok-régióban az energiahatékonyság és a megújuló energia termelésének és felhasználásának előmozdítására fókuszál, összhangban az EU energiahatékonysági keretével és az energiaunióra vonatkozó csomaggal. A régión belüli energiapolitika a köz- és a magánszektor energia-hatékonyságára fókuszál. Jelentősen lehetne csökkenteni az energiafogyasztást, különösen a lakásszektorban. Az Alpok-régióban jelentős potenciál rejlik a megújulóenergia-termelésben, amelyet kiegyensúlyozott módon, az ökológiai, a gazdasági és földhasználati kérdéseket, továbbá a társadalmi kompromisszumokat is figyelembe véve kell fejleszteni.

3.4. Szilárd, makroregionális irányítási modell a régióban (az együttműködés és az intézkedések koordinációjának javítása céljából)

A stratégia végrehajtásához a következők szükségesek:

- a végrehajtásban részt vevő szereplőket bevonó, hatékony irányítási modell felállítása, továbbá a régió belüli érintett intézmények és érdekelték⁴ közötti együttműködés és koordináció erősítése, és
- a döntéshozatali eljárás megváltoztatása, a széttöredezett irányítás elkerülése, a tudásmegosztás és a koordináció növelése, egyfelől a kormányzat különböző szintjei között, másfelől az ugyanolyan szinten elhelyezkedő helyi kormányzati szervezetek között.

A makroregionális stratégiák kapcsán szerzett tapasztalat azt mutatja, hogy a hatékony végrehajtáshoz elengedhetetlenek az egyszerűsített irányítási mechanizmusok. A tapasztalat azt is mutatja, hogy a hatékony, határon átnyúló irányítási rendszerek összetettek, és kiépítésük fokozatossága elengedhetetlen. A Bizottság irányításról szóló, 2014. májusi jelentése⁵ három fő követelményt azonosít: erős politikai vezetés, hatékony döntéshozatal és jó szervezés.

A szilárd irányításhoz az is szükséges, hogy a szerepeket már a korai szakaszban pontosan határozzák meg: ki által és hogyan történik a stratégia végrehajtása, valamint a közös fellépések kezdeményezése és finanszírozása. Az irányításnak politikai és operatív dimenzióval egyaránt rendelkeznie kell, a stratégia közös célkitűzéseket meghatározó és nyomon követő felelős minisztériumokkal és végrehajtó szervekkel. A stratégiának nem az a célja, hogy meglévő struktúrák helyébe lépjen, hanem annak biztosítása, hogy a koordináció és az együttműködés javítása jobb eredményekkel járjon.

A stratégia irányítási rendszerének alapját az alpesi országok és régiók Milánói Nyilatkozata tartalmazza, mely összhangban van a grenoble-i politikai állásfoglalással, a makroregionális stratégiák irányításáról szóló bizottsági jelentéssel⁶ és a 2014. október 21-i tanácsi következtetésekkel. E tekintetben három, egymáshoz kapcsolódó szintet különböztetünk meg: 1. politikai vezetés és felelősségvállalás, 2. koordináció és 3. végrehajtás. Minden egyes szinten a részt vevő államok és régiók különböző szereplői vesznek részt a közgyűlésben, az ügyvezető igazgatóságban és a végrehajtó szervekben.

A Bizottság független közvetítőként fog közreműködni, és aktívan részt vesz a stratégia általános koordinációjában, azonban a stratégia sikere attól függ, hogy mennyire erős és tartós a fő érdekelték és partnerek elkötelezettsége. A stratégia cselekvési terve részletesebben ismerteti a stratégia irányítási rendszerére irányadó fő elveket.

4. FINANSZÍROZÁS

Mivel a stratégia nem rendelkezik saját finanszírozási forrásokkal, a stratégia végrehajtása elsősorban a célkitűzések és az intézkedések tekintetében releváns, és meglévő uniós és nemzeti források igénybe vételével és összehangolásával történik. A stratégia által érintett államoknak és régióknak ezekből a forrásokból kell meríteniük a cselekvési terv végrehajtása

⁴ Lásd az Európai Parlament B. Tematikus Főosztálya (Strukturális és kohéziós politikák) által készített „A makrorégiók új szerepe az európai területi együttműködésben” című tanulmányát (PE 540.349, 2015. január).

⁵ A Bizottság jelentése a makroregionális stratégiák irányításáról, COM(2014) 284., 2014.5.20.

⁶ COM(2014) 284 final, elfogadva 2014.5.20-án.

során. A stratégia támogatásához különösen az európai strukturális és beruházási alapok (esb-alapok) 2014–2020 közötti, érintett országspecifikus, határon átnyúló és transznacionális programjai nyújthatnak jelentős forrásokat, továbbá az eszközök és technikai opciók széles tárházát. A transznacionális Alpeshi térség program pénzügyi támogatást nyújt a stratégia irányítási struktúrájának kidolgozásához.

A kohéziós politika ország- és régióalapú megközelítése a következő kockázatokat hordozza a határ menti területeken:

- 1) az erőfeszítések széttöredezettisége (pl. kiépítik az infrastruktúra néhány részét, de ezek nem hozzák a maximális hasznot, mert más szakaszok hiányoznak),
- 2) a beruházások túltelítettség (pl. repülőterek),
- 3) elégtelen szinergia a hasonló tevékenységek között, és
- 4) a határon átnyúló problémákat (pl. levegőszennyezés) nem veszik kellőképpen figyelembe.

A stratégiának ezért a szupranacionális prioritásokat azonosító intézkedésekre kell fókuszálnia az olyan beruházási projektek kiválasztásánál, amelyek profitálhatnak a közös programozásból és a határon átnyúló koordinációból a régióban.

Rendelkezésre állnak a stratégia célkitűzései szempontjából releváns, más uniós források és eszközök, valamint szinergiák teremthetők az európai strukturális és beruházási alapokkal, és megvalósítható a következőkkel való kiegészíthetőség:

- a Horizont 2020 keretprogram (valamennyi célkitűzés esetében),
- a COSME program (az 1. célkitűzés esetében),
- az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (a 2. célkitűzés esetében) és
- a LIFE program (a 3. célkitűzés esetében).

Más források is rendelkezésre állnak, különösen az Európai Stratégiai Beruházási Alapból, az Európai Beruházási Banktól és más nemzetközi pénzügyi szervezetektől. Továbbá nemzeti és regionális költségvetési források is igénybevételekre kerülnek, különösen a stratégia hatályába tartozó nem uniós országokban, mivel ezek nem részesülnek uniós forrásokban.

Ezek a források és eszközök a várakozások szerint lényeges ösztönzőként hatnak majd, és fel fogják kelteni a magánberuházók érdeklődését. Az innovatív finanszírozás érdekében a stratégiának hasznosítania kell a más makroregionális stratégiák keretében elért eredményeket is.

5. JELENTÉSTÉTEL ÉS ÉRTÉKELÉS

Mivel a stratégiák nem rendelkeznek saját finanszírozással, csupán a szakpolitikákra és a végrehajtásuk módjára lehetnek hatással. Az e stratégia végrehajtása révén előidézett változások hatásainak megragadására kétféle mutató használható:

- **eredménymutatók**, melyek az együttműködést mérik, pontosabban a partnerek közötti együttműködés változásait, pl. a régió belül jobban koordinált uniós és hazai szakpolitikák/eszközök,
- **szakpolitikai mutatók**, melyek a szakpolitikai szempontokat mérik, pontosabban az Alpok-régióban az irányításban, a társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetben bekövetkezett (a nagyobb együttműködésre visszavezethető) változásokat.

Erős monitoring és értékelési rendszerre lesz szükség annak ellenőrzésére, hogy jól halad-e a stratégia végrehajtása, és annak értékelésére, hogy a stratégia milyen mértékben valósítja meg

célkitűzéseit. Ez lesz a stratégia végrehajtásában résztvevő partnerek egyik első feladata, amihez adott esetben az Európai Bizottság, a külső szakértők és az Alpesi térség program segítséget fognak nyújtani. A rendszer regionális mutatók egész sorára fog épülni, melyeket az Eurostat gyűjt össze, validál és oszt meg.

Az értékelés a célkitűzések koordinátorainak és a cselekvéscsoport-vezetőknek a munkájára fog épülni, akik jelentést tesznek a közösen meghatározott célkitűzések tekintetében elért eredményekről.

Míg a siker elsődleges mutatója a cselekvési terv végrehajtása, sürgősen szükség van részletesebb mutatók kidolgozására. Ezeknek képesnek kell lenniük arra, hogy megragadják azokat a változásokat, amelyeket a stratégia végrehajtásától várnak.

A stratégia által érintett államok és régiók évente fórumot fognak szervezni, ahol értékelik az eredményeket, konzultálnak a felülvizsgált intézkedésekről, és adott esetben új megközelítéseket dolgoznak ki.

6. KAPCSOLAT AZ UNIÓS SZAKPOLITIKÁKKAL

A stratégia a régió szempontjából releváns uniós szakpolitikák megerősítését célozza, ugyanakkor nem teszi szükségessé az uniós jog megváltoztatását⁷. Támogatja az uniós jogi kötelezettségeknek való fokozott megfelelést, valamint a késedelmeket okozó hiányosságok és gyakorlati nehézségek kezelését, különösen az egységes piac és a környezet tekintetében⁸. A stratégia hangsúlyozza az integrált megközelítést, mely az uniós szakpolitikák területileg koherens végrehajtása érdekében összefogja a különböző szakpolitikai területeket. Hangsúlyozza az olyan uniós szakpolitikák és programok közötti kapcsolódási pontokat, mint pl. a digitális egységes piacra⁹, a biológiai sokféleségre¹⁰, az erdőszetre¹¹, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra¹² vonatkozó uniós stratégiák, valamint az EU K+F keretprogramjai és vidékfejlesztési programjai. A stratégia végrehajtását koordinálni kell a rokon, Duna régióra vonatkozó uniós stratégia és az Európai Unió adriai- és jón-tengeri régióra vonatkozó stratégiájának végrehajtásával. E tekintetben központi szerepet játszhat az INTERACT-program. Szinergiára kell törekedni az olyan kormányközi szervekkel, amelyek a stratégiával megegyező földrajzi hatókörrel és intézkedési körrel rendelkeznek.

7. MIT NYÚJT A STRATÉGIA A LAKOSSÁGNAK?

A stratégia célkitűzéseit úgy választották meg, hogy azok változásokat eredményezzenek az Alpok-régióban az emberek és a szervezetek gazdasági jóléte és életminősége tekintetében.

- **Emberek.** A régióban élő emberekre gyakorolt hosszú távú hatás egyértelmű: egészségesebb és jobban megőrzött környezeti keret az átgondoltabb és koordináltabb szakpolitikák révén, melyek célja közös, fenntartható megoldások kidolgozása a közlekedés, az energia, valamint a természeti és a kulturális örökség területén. Ezek a

⁷ Ilyenek például: az EU katasztrófakockázat-kezelési szakpolitikája, a transeurópai hálózatok (közlekedés és energia), a jövőbeli közlekedési közösségek, a közös agrárpolitika második pillére, stb.

⁸ Konkrétan a madárvédelmi és az élőhelyvédelmi irányelv, a víz-keretirányelv, a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv, a nitrátokról szóló irányelv, a környezeti levegő minőségéről szóló irányelv, a nemzeti kibocsátási határértékekről szóló irányelv és a hulladékgazdálkodásról szóló keretirányelv.

⁹ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4919_hu.htm.

¹⁰ COM(2011) 244 (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011DC0244&from=HU>).

¹¹ COM(2013) 659 (http://ec.europa.eu/agriculture/forest/strategy/index_en.htm).

¹² COM(2013) 216.

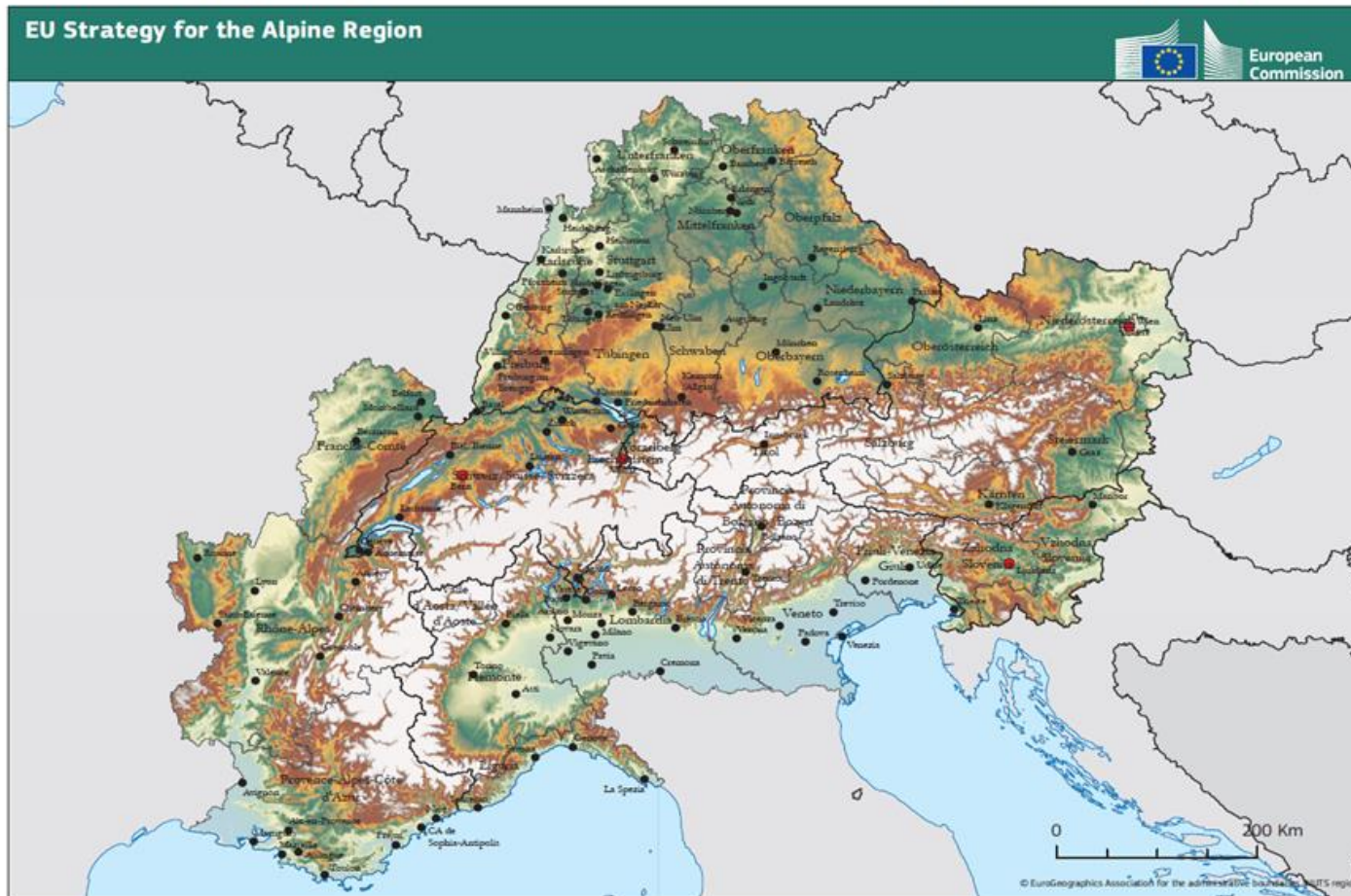
szakpolitikák várhatóan növelni fogják a munkalehetőségeket a régióban, különösen a közlekedési összeköttetések javításához kapcsolódó munkalehetőségeket, lehetővé téve az embereknek, hogy a távoli területeken maradjanak vagy oda visszatérjenek. Ezek az előnyök a személyek szabad mozgásával járó előnyökből származnak.

- **Közszektorbeli intézmények és szervezetek** (beleértve a tudományos/kutatóintézeteket). Ezek a szervezetek erős, ugyanakkor összetett együttműködésben vesznek részt. Ezen keresztül egyértelműen jelzik az arra irányuló szándékukat, hogy hatékonyabbá és szorosabbá tegyék együttműködésüket a szakpolitikák és intézkedések végrehajtásában (ideértve a megalapozottabb és koordináltabb döntéshozattal elérhető költségmegtakarítást).
- **Gazdasági/üzleti szektor.** Ez a szektor ugyanazokat az előnyöket fogja élvezni, mint a lakosság. Profitálni fognak a még kiaknázatlan, egyéb tevékenységi területek fejlesztésére épülő, dinamikusabb gazdasági környezetből, és azokból a területekből, ahol a régió más partnereivel (kutatóközpontok, képzési és oktatási szervek, klaszterek stb.) való fókuszált együttműködés várhatóan jelentősen növelni fogja a régióban a termelékenységet és a magánvállalkozások pozícióját.
- Szakpolitikai területekhez kapcsolódó **civil társadalmi szervezetek.** Az új irányítási modell – mely széleskörű konzultációt eredményezett a stratégia kidolgozásakor – megmarad a stratégia végrehajtási szakaszában, és növelni fogja a stratégia célkitűzéseit szolgáló intézkedések és projektek iránti felelősségtudatot.

A stratégia azáltal, hogy általános, fenntartható és hosszú távra szóló keretet biztosít a szakpolitikák koordinációjához, a területi együttműködés növeléséhez és a közösen meghatározott célkitűzések megvalósítását célzó intézkedések végrehajtásához, a régiót élhetőbb, élvezhetőbb, és jobb munkakörülményeket nyújtó régióvá fogja tenni, és felkészíti a 21. század kihívásaira és lehetőségeire.

A Bizottság ezért felkéri a Tanácsot e közlemény támogatására. Ugyancsak felkéri az Európai Parlamentet, a Régiók Bizottságát és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságot, hogy vizsgálják meg e dokumentumot.

Annex : Map of the EU Strategy for the Alpine Region with 7 States and 48 regions participating¹

¹ AUSTRIA (Burgenland, Kärnten, Niederösterreich, Oberösterreich, Salzburg, Steiermark, Tirol, Vorarlberg, Wien), FRANCE (PACA, Rhone Alpes, Franche-Comté) GERMANY (Baden-Württemberg, Bayern) ITALY (Lombardia, Liguria, Friuli Venezia Giulia, Veneto, Provincia Autonoma di Bolzano, Provincia Autonoma di Trento, Valle d'Aosta, Piemonte), SWITZERLAND (Aargau, Appenzell Ausserrhoden, Appenzell Innerrhoden, Basel-Landschaft, Basel-Stadt, Bern/Berne, Fribourg, Genève, Glarus, Graubünden/Grigioni, Jura, Luzern, Neuchâtel, Nidwalden, Obwalden, Schaffhausen, Schwyz, Solothurn, St. Gallen, Thurgau, Ticino, Uri, Valais/Wallis, Vaud, Zug, Zürich).